

SAKU VALLAVOLIKOGU

MÄÄRUS

EELNÕU

Kohaliku rahvaküsitluse korraldamise kord

Saku

18. juuni 2026 nr

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32¹ lõike 12 alusel.

§ 1. Üldsätted

- (1) Määrus sätestab kohaliku rahvaküsitluse algatamise, ettevalmistamise, läbiviimise ja tulemuste arvestamise korra Saku vallas (edaspidi *kord*).
- (2) Rahvaküsitlus viiakse läbi lähtudes kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-st 32¹ vallaelanike arvamuse väljaselgitamiseks valla pädevusse kuuluvas olulises kohaliku elu küsimuses Saku valla territooriumil (ülevallaline) või territooriumiosal (piirkondlik).
- (3) Igal vallaelanikul on rahvaküsitlusel üks hääl.
- (4) Rahvaküsitlusel osaleja isikusamasus tuvastatakse kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel või kasutades digitaalseid vahendeid (Smart-ID, Mobiil-ID).

§ 2. Rahvaküsitluse algatamine

- (1) Rahvaküsitluse vallaelanike arvamuse väljaselgitamiseks võib korraldada Saku Vallavolikogu (edaspidi *vallavolikogu*) või vallaelanike algatusel lähtuvalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-st 32¹.
- (2) Algatus esitatakse vallavalitsusele kirjalikult.
- (3) Algatus peab sisaldama:
 - 1) ettepaneku põhjendust;
 - 2) rahvaküsitlusele esitatava küsimuse sõnastust;
 - 3) algatuse esitajate andmeid (nimi, isikukood, allkiri);
 - 4) algatuse esitajate esindaja andmeid (nimi, kontaktandmed).

§ 3. Algatuse menetlemine

- (1) Vallavalitsus kontrollib rahvaalgatusena esitatud ettepaneku õiguspärasust ja kooskõla kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32¹ lõigetes 2, 3 ja 8 sätestatud tingimustega 30 päeva jooksul.
- (2) Kui ettepanek vastab korras esitatud nõuetele, esitab vallavalitsus algatuse vallavolikogule otsustamiseks.
- (3) Kui ettepanek ei vasta korras esitatud nõuetele, lõpetab vallavalitsus põhjendatud korraldusega algatuse menetluse. Korraldus saadetakse algatuse esitajate esindajale ning avalikustatakse Saku valla veebilehel.
- (4) Vallavalitsus teavitab rahvaküsitluse korraldamisest ja tutvustab rahvaküsitluse menetlemist avalikkusele Saku valla veebilehe kaudu ning Saku Sõnumites vähemalt 30 päeva ette.

§ 4. Küsimuse sõnastamine

- (1) Rahvaküsitlusele esitatav küsimus peab olema selge, üheselt mõistetav ja sõnastatud nii, et sellele oleks võimalik vastata „jah“ või „ei“.
- (2) Vallavolikogul on õigus sõnastada vallaelanike arvamuse väljaselgitamiseks täpne küsimus. Küsimuse keeleliselt või normitehniliselt täpsustatud sõnastus tuleb kokku leppida algatuse esitajate esindajaga vallavolikogu otsuse eelnõu koostamise käigus.

§ 5. Rahvaküsitluse korraldamise otsus

- (1) Rahvaküsitluse korraldamise otsustab vallavolikogu.
- (2) Otsuses peab olema kajastatud:
 - 1) küsitluse küsimus;
 - 2) küsitluse viis ja läbiviimise aeg või ajavahemik, kui korraldatakse elektrooniline või kombineeritud rahvaküsitlus;
 - 3) küsitluse piirkond lähtudes korra § 1 lõikest 2;
 - 4) muud olulised tingimused.
- (3) Vallavolikogu kinnitab otsuse lisana küsitluslehe vormi.

§ 6. Rahvaküsitluse viis

- (1) Rahvaküsitlusel saavad osaleda kõik kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32 lõike 1¹ nõuetele vastavad vallaelanikud.
- (2) Rahvaküsitluse võib läbi viia elektrooniliselt, küsitluslehe täitmisega või kombineeritult.
- (3) Elektrooniline rahvaküsitlus viiakse läbi vastavat turvalist elektroonilise hääletamise keskkonda kasutades.
- (4) Küsitluslehe täitmine toimub küsitluspunktis, kus vallaelanik tuvastatakse kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel.
- (5) Kombineeritud küsitluse korral võib küsimusele vastata kas elektrooniliselt või küsitluspunktis küsitluslehte täites.
- (6) Rahvaküsitlus toimub vallavalitsuse määratud küsitluspunktides ja ajal.

§ 7. Rahvaküsitluse läbiviimise komisjon

- (1) Vallavalitsus moodustab rahvaküsitluse korraldamiseks vähemalt 3-liikmelise valla rahvaküsitluse komisjoni, mille ülesandeks on rahvaküsitluse hääletamise ettevalmistamine, läbiviimine ja tulemuste kindlakstegemine.
- (2) Komisjoni liikmeteks ei või olla vallavolikogu ega vallavalitsuse liikmed. Valla rahvaküsitluse komisjoni esimehe määrab vallavalitsus.
- (3) Vallavalitsus otsustab valla rahvaküsitluse komisjoni liikmete tasustamise. Rahvaküsitluse läbiviimine rahastatakse Saku valla eelarvest.
- (4) Komisjon on oma ülesandeid täites sõltumatud, komisjoni liikmetel on keelatud agiteerida rahvaküsitlusele pandud küsimuses poolt või vastu hääletama või vallaelanikke rahvaküsitlusel osalema või sellest loobuma.
- (5) Küsitluskohas on igasugune agitatsioon keelatud.

§ 8. Rahvaküsitluse läbiviimise korraldamine

- (1) Rahvaküsitlus viiakse läbi rahvastikuregistri andmete alusel koostatud küsitluses osalejate nimekirja alusel. Nimekirja kantakse osaleja nimi, isikukood ja elukohta aadress.
- (2) Nimekiri ei ole avalik, osaleja võib tutvuda ainult enda andmetega.
- (3) Küsitluses osalemiseks esitab osaleja komisjonile kehtiva isikut tõendava dokumendi.
- (4) Küsitluskohas väljastatakse osalejale küsitlusleht, mille kättesaamise kohta ta annab allkirja osalejate nimekirjas. Osalejale tagatakse küsitluslehe salajane täitmine.
- (5) Osaleja märgib küsitluslehele oma vastuse või vastused „jah“ või „ei“.
- (6) Rikutud või kasutamata küsitluslehed tagastatakse komisjonile, kes märgistab need nurga äralõikamisega.
- (7) Täidetud küsitluslehe paneb osaleja ise küsitluskasti.

- (8) Küsitluskast pitseeritakse enne küsitluse algust ning igal küsitluspäeval pärast küsitluspunkti sulgemist.

§ 9. Tulemuse kindlakstegemine ja kinnitamine

- (1) Rahvaküsitluse tulemuse teeb kindlaks rahvaküsitluse komisjon kolme tööpäeva jooksul pärast küsitluse lõppemist.
- (2) Kui vallaelanik vastab küsimusele nii elektrooniliselt kui ka küsitluslehte täites, loetakse kehtivaks küsitluslehe tulemus ning elektrooniline vastus tühistatakse.
- (3) Komisjon loeb küsitluslehe kehtetuks, kui:
 - 1) sellele ei ole märgitud vastust;
 - 2) sellele on märgitud mõlemad vastusevariandid;
 - 3) märke ei ole üheselt mõistetav.
- (4) Rahvaküsitluse tulemuse kohta koostab rahvaküsitluse komisjon protokoll, mis edastatakse teadmiseks vallavalitsusele. Protokollis kajastatakse tulemus vastavalt rahvaküsitluse viisile, sh tühistatud vastuste arv vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2.
- (5) Protokoll alusel koostab rahvaküsitluse komisjon vallavolikogu otsuse eelnõu. Vallavolikogu istungil on eelnõu ettekandja rahvaküsitluse komisjoni esimees.
- (6) Rahvaküsitluse tulemuse kinnitab vallavolikogu oma otsusega.
- (7) Rahvaküsitluse tulemus avalikustatakse valla veebilehel.

§ 10. Kaebuste esitamine

- (1) Küsitluses osaleja võib esitada komisjoni toimingute peale kaebuse alates toimingust teadasaamisest, aga mitte hiljem kui kolme päeva jooksul rahvaküsitluse tulemuste kindlakstegemisest arvates.
- (2) Vallavalitsus lahendab kaebuse viie tööpäeva jooksul ja teeb otsuse korraldusena kaebuse esitajale teatavaks.

§ 11. Jõustumine

Määrus jõustub 1. juulil 2026.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tanel Ots
vallavolikogu esimees

SELETUSKIRI

määruse eelnõu „Kohaliku rahvaküsitluse korraldamise kord“ juurde

Määruse eelnõu eesmärk on kehtestada Saku vallas kohaliku rahvaküsitluse algatamise, ettevalmistamise, läbiviimise ja tulemuste arvestamise kord. Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32¹ lõike 12 alusel, mille kohaselt kehtestab rahvaküsitluse tegemise täpsema korra volikogu määrusega.

1. juulil 2026 jõustuva kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32¹ sätestab kohaliku rahvaküsitluse korraldamise õiguslikud alused. Seaduse kohaselt võib volikogu otsustada korraldada omavalitsusüksuse pädevusse kuuluvas olulises kohaliku elu küsimuses rahvaküsitluse kogu omavalitsusüksuse territooriumil või selle osal. Samuti võib rahvaküsitluse korraldada elanike algatusel. Valla- või linnaelanikuks loetakse asjaomase omavalitsusüksuse territooriumil elav vähemalt 16-aastane isik, kelle rahvastikuregistrijärgne elukohta aadress asub selles vallas või linnas ning keda ei ole valimisõiguse osas teovõimetuks tunnistanud ja kes ei kannu kohtu poolt kuriteos süüdi mõistetuna karistust kinnipidamiskohas. Valla- või linnaelanikuks loetakse lisaks Eesti kodanikule ja Euroopa Liidu kodanikule välismaalane ehk isik, kes ei ole Eesti ega muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik, kuid kes vastab eeltoodud nõuetele ning elab Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel.

Elanike poolt rahvaküsitluse algatuse esitamiseks peab seda toetama vähemalt kümme protsenti valla- või linnaelanikest, kuid mitte vähem kui 20 elanikku. Saku vallas on ca 9400 16-aastast või vanemat elanikku. Seega saab rahvaküsitluse algatuse Saku vallas esitada ca 940 16-aastast või vanemat vallaelanikku.

Seaduses on sätestatud ka küsimused, mille üle rahvaküsitlust elanike algatusel korraldada ei saa. Nendeks on muu hulgas valla või linna eelarve küsimused (välja arvatud kaasav eelarve), maksud, seadusest tulenevad hüvitised ja avalik-õiguslikud tasud, teenistussuhetega seotud küsimused ning seadusega vastuolus olevad küsimused. Rahvaküsitluse ettepaneku õiguspärasust ja vastavust seaduses sätestatud tingimustele hindab vallavalitsus. Kui ettepanek nõuetele ei vasta, lõpetatakse menetlus põhjendatud korraldusega.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32¹ lõike 8 kohaselt saavad rahvaküsitlusel osaleda kõik rahvastikuregistri andmetel vastava omavalitsusüksuse territooriumil või territooriumiosal elavad vähemalt 16-aastased valla- või linnaelanikud, kes vastavad sama seaduse § 32 lõike 1¹ nõuetele. Käesolevas määruses täpsustatakse, et igal rahvaküsitlusel osalejal on üks hääl ning osaleja isikusamasus tuvastatakse kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel või elektrooniliste vahendite abil, sealhulgas Smart-ID või Mobiil-ID kaudu.

Määrusega reguleeritakse rahvaküsitluse praktiline korraldus Saku vallas. Määrus sätestab rahvaküsitluse algatamise korra, algatuse menetlemise, küsimuse sõnastamise põhimõtted, rahvaküsitluse korraldamise otsuse sisu ning rahvaküsitluse läbiviimise viisid. Rahvaküsitluse võib läbi viia elektrooniliselt, küsitluslehe täitmisega või kombineeritud viisil. Elektrooniliste lahenduste kasutamine võimaldab suurendada vallaelanike osalemisvõimalusi ning muuta rahvaküsitluse läbiviimise paindlikumaks ja tõhusamaks.

Rahvaküsitluse läbiviimiseks moodustab vallavalitsus valla rahvaküsitluse komisjoni. Komisjoni liikmetele kehtestatakse sõltumatuse ja erapooletuse nõuded ning neile on keelatud küsitluse käigus agitatsiooni tegemine. Samuti on agitatsioon keelatud küsitluspunktides ja küsitluspunkti hoonetes. Sellega tagatakse rahvaküsitluse usaldusväärsus ja läbipaistvus.

Rahvaküsitluse tulemuse teeb kindlaks valla rahvaküsitluse komisjon ning tulemuse kinnitab vallavolikogu oma otsusega. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32¹ lõike 10 kohaselt

on rahvaküsitluse tulemus volikogule ja vallavalitsusele nõuandva sisuga. Seaduse kohaselt tuleb pärast rahvaküsitluse läbiviimist avalikkust teavitada ka sellest, milliseid otsuseid on rahvaküsitluse tulemuste põhjal tehtud või miks rahvaküsitlusel eelistatud lahendust ei toetata. Määruse vastuvõtmisega ei kaasne olulist täiendavat mõju valla eelarvele, kuna rahvaküsitlusi korraldatakse vastavalt vajadusele. Rahvaküsitluse läbiviimisega seotud kulud kaetakse Saku valla eelarvest.

Määrus jõustub 1. juulil 2026. aastal.

Eelnõu arutati kõikides volikogu komisjonides ajavahemikul 01.–04.06.2026. Kõik komisjonid toetasid eelnõu ja suunasid selle volikogu istungile.

Koostas vallasekretär Siiri Raagmets

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus

§ 32¹. Kohalik rahvaküsitlus

(1) Volikogu võib otsustada korraldada omavalitsusüksuse pädevusse kuuluvas olulises kohaliku elu küsimuses selle omavalitsusüksuse territooriumil või territooriumiosal rahvaküsitluse. Rahvaküsitluse valla- või linnaelanike arvamuse väljaselgitamiseks võib korraldada volikogu või elanike algatusel.

(2) Vähemalt kümnel protsendil valla- või linnaelanikest [käesoleva seaduse § 32 lõike 1¹](#) tähenduses, kuid mitte vähem kui 20 elanikul on õigus esitada valitsusele olulises kohaliku elu küsimuses rahvaküsitluse korraldamiseks algatus.

(3) Rahvaküsitlust ei saa korraldada elanike algatusel valla või linna eelarve, välja arvatud kaasav eelarve, maksude ja seadusest tulenevate hüvitiste ning avalik-õiguslike tasude, valla või linna ameti- või töökohtadele värbamise, palkade ja muude teenistussuhetega seonduvate ning seadusega vastuolus olevate küsimuste üle.

(4) Rahvaküsitluse ettepaneku õiguspärasust ja koosõla käesoleva paragrahvi lõigetes 2, 3 ja 8 sätestatud tingimustega hindab valitsus. Kui rahvaküsitluse korraldamise ettepanek ei vasta nimetatud tingimustele, esitatakse rahvaküsitluse ettepaneku esitajate esindajale asjakohased põhjendused ja rahvaküsitluse menetlus lõpetatakse.

(5) [Käesoleva seaduse § 32](#) alusel kohaliku rahvaalgatusena esitatud ettepanekut rahvaküsitlusele pannes on volikogul õigus sõnastada elanike arvamuse väljaselgitamiseks täpne küsimus.

(6) Rahvaküsitlusele esitatava küsimuse keeleliselt või normitehniliselt omavalitsusüksuse täpsustatud sõnastus tuleb kokku leppida rahvaküsitluse ettepaneku esitajate esindajaga.

(7) Rahvaküsitlus korraldatakse kuue kuu jooksul elanike algatusel rahvaküsitluse ettepaneku valitsusele esitamisest arvates.

(8) Rahvaküsitlusel saavad osaleda kõik rahvastikuregistri andmetel selle omavalitsusüksuse territooriumil või territooriumiosal elavad valla- või linnaelanikud, kes vastavad [käesoleva seaduse § 32 lõike 1¹](#) nõuetele.

(9) Valitsus teavitab rahvaküsitluse korraldamisest ja tutvustab rahvaküsitluse menetlemist avalikkusele valla või linna veebilehel ning vähemalt kohaliku levikuga ajalehes.

(10) Rahvaküsitluse tulemus on volikogule ja valitsusele nõuandva sisuga.

(11) Rahvaküsitluse tulemuse kinnitamisel tuleb märkida rahvaküsitluse korraldamise aeg ja koht, haldusüksuse vähemalt 16-aastaste elanike arv ja küsitluses osalenud elanike arv ning küsitluse tulemused.

(12) Rahvaküsitluse tegemise täpsema korra kehtestab volikogu määrusega.

(13) Rahvaküsitluse tulemuse alusel elanike soovitud muudatuste ja algatuste tegemine, kui see oli rahvaküsitlusel eelistatud lahendus, on vastavalt pädevusele volikogu või valitsuse otsustada.

Valla või linna veebilehel tuleb kolme kuu jooksul rahvaküsitluse korraldamisest arvates teavitada, mida volikogu või valitsuse istungil rahvaküsitlusel eelistatud lahenduse elluviimise kohta on otsustatud.

(14) Kui volikogu või valitsus rahvaküsitlusel eelistatud lahendust ei toeta, siis kantakse vastav põhjendus volikogu või valitsuse selle istungi protokollis, mille käigus arutati rahvaküsitluse tulemuste elluviimist.

[[RT I, 10.02.2026, 1](#) - jõust. 20.02.2026]